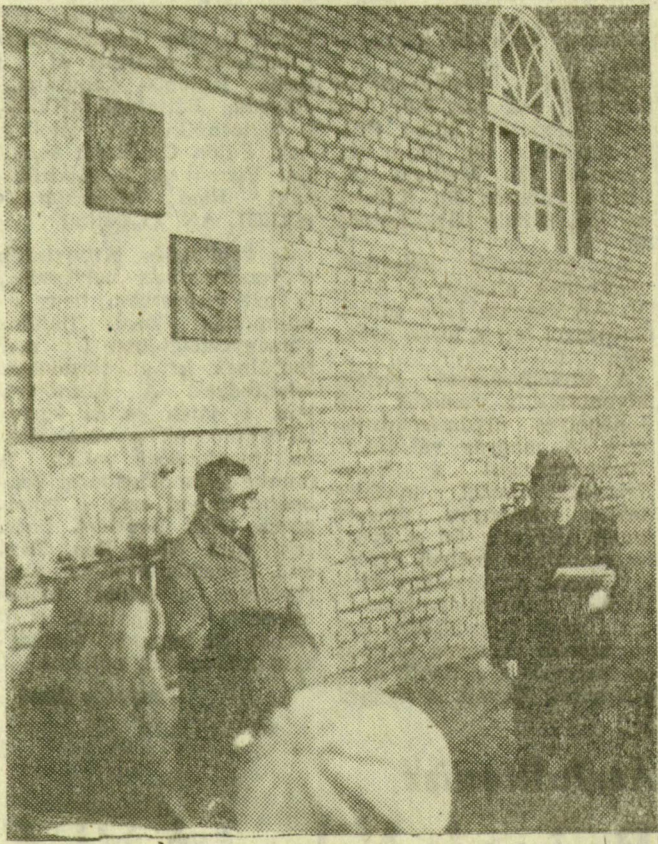

Emlékezés Riesz Frigyesre

Nagy László felvétele

Száz évvel ezelőtt született Riesz Frigyes, a szegedi matematikai iskola egyik megalapítója, aki a kolozsvári egyetemről Szegedre kerülve, a modern matematika új ágának, a funkcionális analízisnek is egyik úttörője lett. A nagy matematikus munkásságáért többek között két Kossuth-díjat, s több nemzetközi kitüntetést kapott. Riesz Frigyesre emlékeztek tegnap, kedden délelőtt a Műszaki és Természettudományos Egyesületek Szövetségének és a Bolyai János Matematikai Társulat szegedi tagozatának szervezésében a szegedi matematikusok és a nagy számban megjelent tisztelők.

A Panteonban rendezett emléktábla-koszorúozásán dr. Szőkefalvi-Nagy Béla akadémikus, egyetemi tanár méltatta Riesz Frigyes munkásságát és a matematikai tudományokban betöltött szerepét. Meleg hangú megemlékezését így fejezte be: „Nekünk, akik itt összegyűltünk, Riesz Frigyes professzor születése 100. évfordulójáról való megemlékezésre, a mester első, második és harmadik generációjából tanítványainak megtisztelő feladatunk mesterünk nyomdokainak követése, tudományunk odaadó szolgálatában, a lényegre törő kutatásban és tartalommal, formában egyaránt igényes továbbadásában.”

A szabályozók fogadtatása

A szárítót nem lehet becsukni

— Hogyan hatnak a most életbe lépő szabályozó rendszer egyes elemei a Mihályteleki Új Élet Tsz.-ben, terveznek-e változásokat a gazdálkodásban — erről kérdeztem Kaczor Balázs elnököt és Csendes Mihályt közgazdasági elnökhelyetteset.

— Az Új Élet Tsz.-nek sok év alatt kialakított, stabil termelési szerkezete van. A fő termék a paprika: szárítására is berendezkedtünk. Ezen nem lehet egyik évről a másikra változtatni. A paprikaszárítót nem lehet becsukni, még akkor sem, ha ötven százalékkal emelkedett az olaj ára. Azon kell törni a fejünket, hogyan növelhetjük a kapacitását: milyen módszerekkel lehet megközelíteni az optimális olajfelhasználást. Tárolás, előszikkasztás után kevesebb olajra van szükség. Ez szervezési, vezetési kérdés is.

Más üzemeinkben, például a csirkevághón is csak a berendezések jobb kihasználásával ellensúlyozhatjuk az árak változását. A baromfiús fogyasztói ára nem változott, az „alapanyag”, az élő baromfi ára viszont: emelkedett, kevesebb a haszon a feldolgozón.

Emelkedett a műtrágya ára. Talajvizsgálatokat kell végezni, hogy csak a szükséges fajtaból és csak a szükséges mennyiséget szórják ki a földekre. A műtrágya hasznosulására is jobban oda kell figyelni, esetleg öntözővel segíteni, hogy a talajba kerülő műtrágya le bomoljon.

Az első osztályú fűszerpaprika ára 7,20-ról 7,80-ra emelkedett, de a költségek még így is jobban növekedtek, mint az árbevétel.

Érzékenyen érint bennün-

ket az anyag- és alkatrészarok emelkedése. Az árváltozások mérlege: együttvéve 8–9 millió forinttal több a kiadásunk, 2–3 millióval nő a bevételünk, a várható jövedelemcsökkenés 5–6 millió forint.

Az állattenyésztésben a tejprémium növekedésével többletjövdelemhez juthatunk. Alacsony a tejhozam, jó minőségű silótakarmány felhasználásával emelni lehet.

— A tömegtakarmány olcsóbb?

— A jó minőségű tömegtakarmány ára sem sokkal kevesebb, az abrakfelhasználást azonban a MEM normatívái szabályozzák.

— Költséges új beruházás készül a térszében: az üvegház. Nem jelent-e ez túl nagy pénzügyi megterhelést a gazdaságnak, amit esetleg más üzemeink színylenek meg?

— Kétszáznegyvenmillió forint értékű nagyberuházás, de kiemelt, 70 százalékos ár támogatásban részesül. Tizenkét évre vettünk igénybe hitelt, amelynek évi 5 millió forint a törlesztése. Az üvegház 1982-ig meghatározta fejlesztési lehetőségeinket. Másik nagyobb beruházásra nem is gondoltunk, azonoskivű 1981 végétől már szeretnénk termelni az üvegházban, attól kezdve folyamatosan térülnek meg a költségek. Addig például a géppark szintentartása komoly feladatot jelent, meg kell az elhasznált gépek üzemeltetési költsége.

— Az Új Élet Tsz. hosszú távra elköltezte magát a fűszerpaprika és a primörök mellett. Mindkettő fontos exportcikk a magyar mezőgazdaságnak. Biztosított a

Értelemiségiek a béke- mozgalomban

A magyar békemozgalomban kibontakozása óta aktív társadalmi tényezőként — szakmai és tudományos felkészültségük kamatoztatásával, a politikai törekvések meggyőző érvekkel alátámasztásával — vesznek részt az értelemiségiek. E gondolat jegyében és egyik konkrét megnyilvánulásként ült össze kedden Budapesten az a tudományos konferencia, amelyet „Az értelemiség feladatai a béke és a társadalmi haladás szolgálatában” címmel szervezett az Országos Béketanács tudományos bizottsága, közösen a TIT-tel és az MTESSZ-szel.

Dr. Köpeczi Béla akadémikus, az MTA főtitkárhelyettese tartotta a napirendi téma vitaindító előadását, amelyre dr. Szádeczky-Kardoss Elemér akadémikusnak, az OBT tudományos bizottsága elnökének megnyitóját követően került sor. Az esemény háttéréhez tartozik, hogy — miként a konferencia szervezői elmondták — a társadalmi szerkezet átrendeződése, a fizikai és szellemi munka arányának változása, a gazdaság intenzív fejlődése, a tudomány és a kultúra iránti társadalmi szükséglet növekedése együttjár az értelemiség szerepének és jelentőségének további erősödésével.

A ma aktív értelemiségiek kétharmada származik munkás- vagy parasztszülőktől, azok eredeti foglalkozása szerint. Természetes tehát, hogy a politika gyakorlatából, a mozgalmi munka előrelendítéséből, a békeépítés soron levő feladatainak megoldásából is mind nagyobb hányadban veszik ki részüket a szellemi foglalkozásúak.

piaca ezeknek a termékeknek?

— A fűszerpaprika hagyományos exportcikkünk. A korai zöldség iránt is stabil kereslet mutatkozik. Az üvegházban egyébként nemcsak zöldséget, hanem dísznövényeket is termelünk majd: ezek belföldön is jól értékesíthetők.

— Hogyan alakul a tagok jövedelme?

— Az egy főre jutó bruttó évi jövedelem 41 ezer forint a térszében. A háztáji háztartásos zöldségtermesztéssel a többszörösét is megkeresik. Természetesen a közös munka mellett. Igen szigorúan számontartjuk, ledolgozzák-e az előírt munkanapokat.

— Mi a véleményük: nem támaszt-e túl szigorú feltételeket a térszékkel szemben az új szabályozó rendszer?

— Ha az iparban nem gazdaságos egy termék, le lehet állni a gyártásával. A földet azonban meg kell művelni mindenképpen. A szabályozók szigorúak, de nem irreálisak: ezentúl a vezetői munka hatékonysága jobban tükröződik az eredményekből — az eredménytelenségéből viszont le lehet majd vonni a megfelelő személyi konzekvenciákat.

Tanács István

Lakásépítés

Új lakótelep építését kezdték meg Miskolcon a Borsod megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói. Az előkészített területen az idén 345 lakást szerelnek össze,

Idősek a családban

— Csak árva lányt veszek feleségül, hogy anyós- és apósmentes legyen az életem — halljuk nemegyszer a nőlen férjüket vaskos tréfálkozásuk, akik szívvel hangoztatják elítélésüket az együttélésről. A fiatal házasságok és szülők közül is sokan a „jobb távolról szeretni...” elvet vallják, s ha csak tehették — ha lakáshelyzetük engedte — úgy rendezik az életüket, hogy ne egy fedél alatt, ne közös háztartásban kelljen élniük.

Valóban, a családon belül meglazult volna a generációs kapcsolatok, gyengülnek az érzelmi kötelékek?

Kétségtelen, az utóbbi évtizedekben társadalmunkkal együtt változott, átalakult a család, de ez nem idézhetett elő alapvető feszültségeket. Sőt, megszűntek bizonyos függési viszonyok, például háttérbe szorult a vagyon szerepe. Ugyanis régen az volt az öregek családi presztízsének alapja: akinek a nevén van a vagyon, az dirigál.

Szociológusok is állítják, hogy társadalmunkban semmi jel se figyelmeztet arra, hogy elszakadnának a rokoni szálak, csak éppen más formában jelentkeznek, de ezek már nem gazdasági kötelezettségek. Hanem: a kölcsönös segítség, támogatás jellemzi a családtagok együttélését. A Központi Statisztikai Hivatal öregek helyzetéről készített legújabb felmérése is azt bizonyítja, hogy Magyarországon ma is erős az öregek és felnőtt gyermekek közötti kapcsolat.

A nyugdíjasok háromnegyed része — 82 százalékuk — az öregekkel él együtt.

Nagyanyám mindig sajnálkozott a gyermektelen házaspárok sorsán: — Nem lesz aki eltartsa őket — mondta ilyenkor. Neki négy fia és két lánya jelentette aggrógi megélhetésének forrását. Jól számítottak az öregek: a családtagok közül mindig akad egy háztartásbeli, aki otthon, reggeltől estig gondjukat viselhette.

De mi van ma? Más lett az

idős korúak családi státusa: a közös háztartásban élőknek csak kis részét tartják el — teljes ellátással — a fiatalok, mert saját vagy özegegy nyugdíjuktól futja a megélhetésre. Az se ritka, hogy az idősök támogatják a fiatalokat. Anyagi érdekről tehát szó sem lehet. Nyugalomban valóban vonulások után inkább az érzelmi-lelki kapcsolat, egyensúly után vágyunk, miután a munkahelyi emberi kapcsolatokat elvesztjük. Vannak, akik a megszokott pozíciójuknál fogva, otthon is úgy gondolják, hogy beavatkozhatnak a családi életbe, s ilyenkor jönnek elő az együttélés konfliktusai: a fiatalok leggyakrabban nem hajlandók elfogadni őket, mint irányítókat. Az idős emberek még ha a segítő szándék is vezérli őket, gyakran esnek abba a hibába, hogy állandó fontoskodással, lekezeléssel tanácsaikkal időnként megbontják a család harmónikus légkörét. Erről Roszkowska lengyel pszichológusnő megállapításai nagyon találóak: „Eld a magad életét, foglalkozzál, a saját dolgaidal, és csak akkor segíts, ha látod, hogy ezt valóban igénylik” — tanácsolja az öregeknek könyvében. Persze a másik végre is jócskán akad példa, amikor háztartási robotgépek

„A párt változatlanul fontos feladatnak tekinti a nyugdíjasok, s általában az idős korúak helyzetének javítását. Államunk, társadalmunk sokoldalúan gondoskodik róluk. A velük való törődésben nagy szerepük és felelősségük van a családoknak.”

(A XII. pártkongresszus irányelveiből.)

gyermekgondozónak és felvigyázónak nézik a „drága nagymamit”, s amikor már munkaképtelen lesz, beteszik a szociális otthonba.

A családnak, mint az emberi közösség alapsejtjének stabilitása rendkívül fontos, a többgenerációs családokban jelentkező ellentmondások kihatnak az egész társadalomra. Az elmúlt tíz évben, s majd a nyolcvanas években mindinkább megváltozott-megváltozik az idős korúak életfelfogása: a népességnek az a része, amelyik a felszabadulás utáni években kezdett dolgozni, s napjainkban lesz nyugdíjas, ilyen hosszú munkában állás után nehezen válik htb-vé, mert egyrészt képzetlenebb annál, hogy kielégítse a főzőkanál forgatását, másrészt megszokta, hogy évtizedeken át kereső volt a családban. Ezért inkább vállalt hivatali vagy más elfoglaltságot, minthogy otthon maradjon a család szolgálatára. Nem vitatott, hogy a társadalom szívesen venné, ha a nagyszülők átvállalnák a bölcsőde, az óvoda szerepét. Csak hogy azt — szubjektív és objektív okok miatt — nem teszik. A háztartási munka és gyermeknevelés sok időt, áldozatot követel, ezért legfeljebb csak alkalmanként adja be a derekát — joggal — a megfáradt nagyszülő. A másik ok: megfiatalodtak a nagyszülők és nagypapák, nem ritka, hogy a 40–43 éves nő, férfi már unokával dicsekedhet. Ebben pedig még messze a nyugdíjkorhatár, így a fiatal házások nem is számíthatnak rendszeres segítség-

gunk sem vállalnánk

re.

re.

Elhunyt Hidas Antal

Az MSZMP Központi Bizottsága, a Kulturális Minisztérium, a Magyar Írók Szövetsége mély megrendüléssel és fájdalommal tudatjuk, hogy január 22-én, hosszan tartó betegség után elhunyt az 1899-ben született Hidas Antal elvtárs, a magyar és a nemzetközi kommunista mozgalom régi harcosa, Kossuth-díjas költő, író, a Magyar Írók Szövetségének tagja.

Hidas Antal elvtárs temetése január 25-én, pénteken 14 órakor lesz a Mező Imre úti temető munkásmozgalmi panteonjában.

Elhunyt elvtársunk barátai, harcostársai és munkatársai 13.30 óratól róhatják le kegyeletüket a ravatalnál.

Nemrég köszöntötték 80. születésnapján. A kommunista költő, prózaíró, műfordító egész életét a forradalomnak, a szocialista irodalomnak szentelte. Erejéhez képest nemcsak krónikása volt a századnak, hanem alakítója is. A nagycsaládos cipész gyermekét a középiskolából forradalmi nézetek miatt kicapták. Egy ideig gyári munkásként, újságárusként kereste meg a kenyerrelvalót, s mint ifjúmunkás érte meg a magyar proletárforradalmat. A Tanácsköztársaság idején lett a munkásegyletem hűségű. A második világháború után egy ideig tolelt meg az első, az elbűvált forradalmat sirató költeményei, az „Új utak” című folyóiratban. 1920 legele-ien Szlovákiába szökött, s éves távollét után, 1959 vé-itt került kapcsolatba a Kom- munisták Magyarországi Pártjával. A KMP kiadásá-

ban, 1925-ben jelent meg első verseskötete, „Az ellenforradalom földjén” címmel. 1925 nyarán a párt utasítására elhagyta az országot, a Szovjetunióba ment. Egyik vezetője lett a magyar forradalmi írók és művészek 1926 tavaszán Moszkvában megalakult szövetségének, s a Forradalmi Írók Nemzetközi Szervezete folyóiratának is ő volt az egyik szerkesztője. Hidas Antal életpályája nem nélkülözte a nehéz éveket sem, de ez sem rendfűtet meg forradalmi hitét és hűségét. A második világháború után egy ideig még tolelt meg az első, az elbűvált forradalmat sirató költeményei, az „Új utak” című folyóiratban. 1920 legele-ien Szlovákiába szökött, s éves távollét után, 1959 vé-itt került kapcsolatba a Kom- munisták Magyarországi Pártjával. A KMP kiadásá-

verses- és prózakötetei.